

ES PEDRIS LLARG

Núm. 39
TRIMESTRAL
Març
1997

Revista Municipal d'Informació i Cultura

BEGUR/ESCLANYÀ

RESTAURACIÓ DE LES PINTURES DE L'ESGLÉSIA
PARROQUIAL DE SANT PERE

Revista Municipal d'Informació i Cultura

Núm. 39
TRIMESTRAL
Març 1997

* * *

Edició:

Ajuntament de Begur

Redacció:

Arxiu Històric Municipal

Impressió:

Impremta Palé, SAL
Clavé, 35 - Palafrugell

Dipòsit legal:

Gi - 802 - 1987

* * *

Els conceptes i les opinions sostinguts en els articles signats que apareixen en **ES PEDRÍS LLARG** no representen necessàriament l'opinió d'aquesta revista.

Recordem que les pàgines d'**ES PEDRÍS LLARG** són obertes a tothom. Qualsevol persona que vulgui emetre llur opinió o col·laborar en la revista ha de lliurar els originals a la Redacció, fent-hi constar les seves dades personals i el seu telèfon, sense que això suposi cap compromís de publicació dels articles que no s'hagin sol·licitat expressament.

Alcaldia

Per un futur amb il·lusió

Sempre he defensat un canvi de la imatge del nucli de Begur per tal de reactivar-ne l'activitat en tots els sentits. Els objectius són clars: **MILLORAR LA QUALITAT DE VIDA I REACTIVAR EL COMERÇ**. Això no és possible d'assolir sense prendre tota una sèrie de mesures, algunes d'elles poc populars.

El primer pas, i molt important, ja és realitat: la remodelació del nucli portada a terme amb la col·laboració

de la Generalitat, l'Ajuntament i els veïns directament afectats. Era imprescindible, malgrat les molèsties, afrontar aquesta reforma, ja que el resultat serà un important al·licient i un efectiu reclam per augmentar el nombre de visitants a la població.

Però no ens enganyem, no tot queda resolt amb la remodelació. En

aquesta forta aposta per revitalitzar el nucli de Begur farà falta invertir-hi un nou esforç per part de tots. Millorar la imatge i la qualitat de vida comportarà alguns sacrificis que personalment qualificaria com a canvis en els nostres hàbits. El futur es basa en fer ús dels aparcaments perifèrics, portar les escombraries als punts de recollida degudament habilitats, no deixar gossos lliures pels carrers, col·laborar a mantenir els carrers nets, les façanes en bones condicions... El futur està en l'esforç del present. Des de l'Ajuntament farem el que calgui per equipar bé el nucli: mobiliari urbà, accions encaminades a la sensibilització, aparcaments...

I, com sempre, he de dir que no vull acabar aquest article sense agrair a tots els vilatans i forasters que aquest hivern ens han visitat, la comprensió que han dispensat vers el Consistori en acceptar amb paciència les molèsties que han sofert amb les obres.

Ben segur que en acabar tots direm: "Ha valgut la pena!"

CARLES ARNAU
L'alcalde

ATENCIÓ AL PÚBLIC DE L'ALCALDIA I REGIDORIES

Alcaldia: **Carles Arnau**
Governació/Comerç/Turisme
De dilluns a divendres, matins de 9 a 2

Regidoria d'Hisenda i Urbanisme
Joan Català
De dilluns a divendres, matins de 10 a 2
Dilluns tarda, de 6 a 8 (Esclanyà)

Regidoria d'Esports, Joventut i Festes
Francisco Vadillo
Dimarts tarda, de 6 a 7.30

Regidoria d'Obres, Serveis i Medi Ambient
Lluís Marquès
De dilluns a divendres, matins d'1 a 2.30

Regidoria d'Ensenyament i Cultura
Mariancel·la Clavell
De dilluns a dijous, matins de 12 a 1.30

Regidoria de Sanitat i Serveis Socials
Montserrat Corredor
Dimarts tarda, de 5 a 6.30
Dijous tarda, de 4 a 6 (Esclanyà)

Seguretat

POLICIA LOCAL 62 42 00
(908) 43 05 33

GUÀRDIA CIVIL 62 21 84

**MOSSOS
D'ESQUADRA** 088

Extracte d'acords

Ple 17/12/96

S'acorda per majoria aprovar inicialment el projecte d'urbanització del nucli antic de sa Tuna.

Aquest projecte ha estat elaborat per iniciativa de l'Associació de Veïns i Amics de sa Tuna, i l'equip de govern l'assumeix com a treball inicial i bàsic pendent del següent procés:

1.- El mateix Ajuntament i els dos grups municipals hauran de fer una anàlisi del projecte amb la presentació d'esmenes, suggeriments i propostes per tal de millorar-lo.

2.- Es podran recollir les idees i consideracions dels veïns afectats i també de tota persona interessada en el projecte.

3.- Caldrà acudir a altres administracions per tal d'obtenir subvencions que facilitin portar-lo a terme la més aviat possible.

S'aprova per unanimitat el conveni amb SAUR per a la pròrroga del contracte de gestió del Servei Municipal d'Aigües.

Comissió de Govern 5/11/96

S'aprova l'ampliació del Projecte de la Casa de la Vila amb l'objecte de fer útil com a dependències municipals la planta tercera de l'edifici.

Comissió de Govern 31/12/96

Es nomena el Sr. Antonio Martínez Gàmez caporal en pràctiques de la Policia Local de Begur en

haver superat les proves selectives convocades. La titularitat ve condicionada a la superació del curs de comandament de l'Escola de Policia de Catalunya.

Comissió de Govern 21/01/97

Es concedeix llicència d'instal·lació per a l'exercici d'una activitat de discoteca-carpa al punt quilomètric 1 de la ctra. Begur-Regencós. (L'expedient compta amb la conformitat de tots els informes preceptius necessaris).

Comissió de Govern 11/02/97

S'acorda executar les obres de millora de l'enllumenat de la platja de Sa Riera.

Hisenda:

Millora la situació econòmica de l'Ajuntament

La gestió de l'equip de govern per a millorar la situació de la tresoreria municipal està donant els primers resultats positius. Enrera han quedat les angoixes que comportaven els problemes puntuals de manca de liquiditat. Malgrat que la situació és lluny del que seria òptim, l'Ajuntament s'està posant al dia amb tots els proveïdors. La pòlissa de crèdit

s'ha pogut reduir de 80 milions a 60 milions de pessetes, estem al corrent de pagament davant la Mancomunitat d'Aigües, el deute pendent a la companyia ENHER es va reduint, i l'exemple més clar és el de l'empresa de recollida d'escombraries, que cobrava els seus serveis al cap de 12 mesos i actualment el període de demora s'ha reduït a 8 mesos, amb el

compromís de reduir-lo a 6 en el transcurs d'aquest any.

Cal dir que en aquesta millora hi té molt a veure el traspàs del Servei de Recaptació al Consell Comarcal del Baix Empordà i el fet d'haver reestructurat i haver posat ordre al Departament d'Hisenda Municipal.

El paper de l'equip de l'oposició a Begur

Tenir com a única finalitat la voluntat expressa d'erosionar l'actual equip de govern de l'Ajuntament no és res més que un trist paper per a l'oposició municipal beguense. Malgrat això, aquest és el camí que ha escollit el grup municipal del PSC-PSOE a Begur, i el que està aconseguint, més que deteriorar l'equip de govern, és aniquilar una credibilitat que ja va quedar greument «tocada» durant el seu període de govern a l'Ajuntament de Begur.

Estic convençut que l'Ajuntament està en el bon camí, no hi ha crispació, ningú no pot negar que a Begur feia molt de temps que no hi havia tanta activitat de promoció i finançament municipals, i que la dedicació dels membres de l'actual equip de govern

està donant resultats molt positius.

És per tot això que crec que no és just el paper actual de l'equip de l'oposició. Accepto que no doni suport al programa de CiU (les diferències de criteris i prioritats són clares), però no trobo ètic que per mitjà d'un butlletí, que no rep tot el poble, s'escampin tota una sèrie de dades i xifres, que la majoria de vegades són falses, amb l'objectiu i la finalitat de confondre l'opinió pública.

Voldria recordar als membres de l'equip de l'oposició de l'Ajuntament de Begur que ells també formen part d'aquesta «Institució», que no té cap sentit seguir amb la voluntat de deteriorar-ne la imatge, i que seria bo que com a membres popularment electes assistissin a tots aquells actes institu-

cionals, homenatges... organitzats per aquest Ajuntament o que compten amb la seva participació. Seria un bon exemple per a tots els vilatans, amb el qual col·laborarien a crear aquest bon clima de convivència que tant estic reivindicant.

Si no recordo malament, l'únic acte al qual assistí el cap de l'equip a l'oposició i exalcalde, durant l'any 1996, fou la festa institucional del cos de la Guàrdia Civil.

No és la meua voluntat, amb el present article, deteriorar la relació existent amb el grup municipal socialista de Begur, però vull remarcar que un canvi d'actitud per part de l'oposició seria profitós per a tots.

CARLES ARNAU

Bones perspectives de finançament - subvenció FEDER per poder ampliar la remodelació del centre urbà de Begur.

L'Ajuntament de Begur ha presentat un Projecte d'Ampliació de la Remodelació del Centre Urbà a la convocatòria de subvenció dels fons europeus FEDER-nuclis urbans degradats. Aquest Projecte proposa remodelar els àmbits següents:

- C/ Pi i Ralló (tram: plaça de la Vila - C/ Metge Pi).
  - C/ Forgas i Elias.
  - Plaça Pella i Forgas.
- Una entrevista recent amb repre-

sentants de la Direcció General d'Administració Local ens ha confirmat que la Generalitat accepta avalar l'esmentat Projecte per tal que pugui ésser objecte de subvenció. La resolució definitiva la rebrem la tardor vinent, si bé les expectatives d'aconseguir-ho són molt positives. Si es compleixen les previsions caldrà estudiar la viabilitat de desenvolupar l'obra en els àmbits esmentats aquesta propera tardor-hivern 97-98.

Amb aquesta intervenció quedaria

enllestida una primera fase de la tan necessària remodelació del centre urbà de la nostra vila. En propers exercicis (legislatura 1999-2002) caldrà estudiar i plantejar-se de completar la remodelació en els àmbits més cèntrics i comercials del nucli antic amb actuacions que en bona lògica s'haurien de dirigir cap als carrers Sant Pere i Ventura Sabater i també a la plaça Lluís Esteva i Cruañas.

JOAN CATALÀ I PAGÈS

Portaveu del Grup Municipal de CIU

8 de març: Dia Internacional de la Dona

A pocs ha de sorprendre la celebració del Dia Internacional de la Dona. Aquesta és una bona raó per reflexionar al voltant del paper de la dona, però caldrà situar-la en l'espai i el temps. La dona en totes les seves formes, ahir, avui i demà, és diferent segons on es troba.

No crec necessari fer un recorregut al llarg de la història, encara que sigui la més contemporània, per adonar-nos de les desigualtats, les discriminacions i les injustícies en general que ha patit la dona arreu del món. Menys ens hauria de sorprendre quan afirmem que encara ara i també en la nostra societat es donen situacions on la dona és víctima d'abusos i exclusions clarament se-

xistes. Paral·lelament, no es poden obviar les diferents i tan diverses iniciatives, tant de sectors públics com privats, orientades a millorar la situació de la dona en la nostra societat. I és que les fites assolides per la dona, generació darrera generació, no són comparables a cap altre moment de la història.

Qualsevol reflexió al respecte ens ha de motivar, dones i homes d'aquesta nació, a continuar treballant. És el deure de tots implicar-nos des de la nostra realitat per a millorar i resoldre situacions que no només perjudiquen la dona, sinó el conjunt de la societat. Cada dia apareixen més i diferents formes d'acció amb l'objectiu d'atendre,

prevenir, formar i promocionar la dona. Cal una major participació d'aquesta en tots els àmbits, que conseqüentment afavorirà la seva major presència en llocs destacats del món social, econòmic, polític, etc. És necessària l'aportació per part de les administracions de recursos específics per arribar allà on la societat civil no pot o li és més difícil actuar.

Una major sensibilització i uns canvis en les actituds i els comportaments faran possible l'autèntica igualtat d'oportunitats per a tots, dones i homes, protagonistes del desenvolupament de la nostra societat.

JOSEP M. VÀSQUEZ I MASGRAU

Registre Civil

Casaments celebrats en el municipi de Begur durant el període comprès entre l'1 d'Octubre de 1996 i el 31 de desembre de 1996.

NOM DEL NUVI	NOM DE LA NÚVIA	DATA CASAMENT
Mark Anthony LODGE (Barcelona)	Núria BACQUELAINE i VIDAL DE LLOBATERA (BCN)	04-10-1996
Carlos GIRONES SÁNCHEZ (Palafrugell)	Sílvia ALONSO HERNÁNDEZ (Begur)	19-10-1996
Carlos DE LA CRUZ SÁNCHEZ (Palafrugell)	Anna BRUGUÉ SOLÉS (Palafrugell)	25-10-1996
Miquel TORROELLA PRATS (Peratallada)	Encarnación BREA PARRA (Begur)	14-12-1996

Defuncions i enterraments de Begur durant el període comprès entre l'1 d'octubre de 1996 i el 31 de desembre de 1996.

NOM	DATA	MUNICIPI DE L'ÒBIT
Josep ROMANÍ PRATS	09-10-1996	ESCLANYÀ-BEGUR
Gabriel OLVERA NAVARRO	15-10-1996	MONT-RAS
Maria ROMANÍ TARRAGÓ	24-10-1996	GIRONA
Bernardina APARICIO MONTFORT	09-11-1996	PALAFRUGELL
Antonio HERRERA VÁZQUEZ	25-11-1996	BEGUR
Antonio MONTALBÁN MARTÍN	26-11-1996	PALAMÓS
Ascensio MARTÍN DELGADO	10-12-1996	BEGUR
Narciso DURAN AULET	10-12-1996	GIRONA
René Lucien François THONNEY	10-12-1996	BEGUR
Antonia TRAVÉ VILCHEZ	11-12-1996	BEGUR
Juan CANER MIQUEL	22-12-1996	PALAMÓS
Maria LLADÓ LLORET	23-12-1996	PALAMÓS
Antonio CASTRO RUIZ	23-12-1996	PALAMÓS

Naixements en el municipi de Begur durant el període comprès entre l'1 d'octubre de 1996 i el 31 de desembre de 1996.

DATA NAIXEMENT	NOM NADÓ	FILL DE:
15-10-96	JUDIT DALMAU CRUZ	Jordi DALMAU CANER
07-11-96	ÈLIA RIBERA RODRÍGUEZ	Enric RIBERA FONTANILLAS
08-11-96	ANNA COROMINAS GARCIA	Josep COROMINAS CANER
19-11-96	IRENE LEE JIMÉNEZ	Ta-Chuan LEE
30-11-96	LAURA GRAU VILÀ	Miquel GRAU BOSCH
03-12-96	ARTURO JABALERA ROMERO	Francisco JABALERA PARRA
27-12-96	AÍNA FREITAS GONZÁLEZ	Miquel Àngel FREITAS NOGUEIRA
		Montserrat CRUZ ESCUDERO
		Elena RODRÍGUEZ HUERTAS
		Isabel GARCIA NAVARRO
		M. Isabel JIMÉNEZ REBOLLO
		Engràcia VILÀ SALVÀ
		Estela ROMERO GALLARDO
		Àngela GONZALEZ AGUIRRE

Begur

Reis

Amb motiu de les obres del centre de la vila, aquest any vàrem rebre els Reis al pavelló poliesportiu. Tots vàrem tenir una grata sorpresa en arribar i trobar una granja amb els seus animalets. Pensem que va ser molt agradable per la gran acollida rebuda, i també per l'espai i la decoració, la qual cosa ens fa replantejar el lloc on s'haurà de celebrar la Festa dels Reis d'ara endavant.

Carnestoltes

El proper dia 9 de febrer vàrem tornar a celebrar el Carnaval, amb una gran participació de comparses i actuacions individuals. Amb un gran èxit de públic, aquest any l'organització va ser a càrrec de la regidora de Festes i la col·laboració del Grup de Festes.

Tal com vàrem dir en el nostre programa, a l'apartat referent a les festes populars, volíem incloure en l'organització de les festes els joves, entitats i les associacions del poble. I crec que s'ha conseguit. Hi ha molta gent que treballa desinteressadament per al seu bon funcionament, només cal veure les festes majors, els jocs per a la mainada, el Carnaval i els Reis.

És un grup de festes en què tots hi podeu participar, és obert a tothom que tingui idees i vulgui col·laborar-hi. Gràcies a tots per endavant.

FRANCESC VADILLO I LÓPEZ
Regidor de Festes

Esclanyà

Reis Mags.

Carnaval.

Exposició de labors (Nadal-96).

Mostra i degustació de coques casolanes (19 de novembre 1996).

Josep Pallach i Esclanyà

El propassat dia 11 de gener, un grup d'amics i companys de Josep Pallach, reconegut polític i eminent pedagog, va organitzar un acte al cementiri d'Esclanyà en record i memòria de la seva mort esdevinguda el dia 11 de gener de 1977, ara va fer vint anys.

L'acte va comptar amb la presència de familiars i destacades personalitats de diferents àmbits, si bé principalment del món de la política catalana. Van intervenir de forma emotiva amb breus discursos l'exconseller de la Generalitat, Narcís Oliveras, i el president del Parlament de Catalunya, Joan Reventós.

Per cloure l'acte es va fer un minut de silenci en memòria seva i es va entonar el cant d'*Els Segadors* per part de tots els presents.

Pallach havia estat molt vinculat a Esclanyà. A l'inici de la dècada dels 60 la família Pallach, des de París i a instàncies d'uns amics, coneix el poble d'Esclanyà. L'any 1963 s'hi compren unes vessanes de terra, i progressivament es construeixen la casa, on resideixen tots els caps de setmana i els estius. Josep Pallach, fervent enamorat del paisatge d'Esclanyà, passeja pels seus camps i boscos, confessa a la seva esposa: «Teresona, quan mori vull que m'enterrin a Esclanyà».

El Ple de l'Ajuntament de Begur, reunit el 19 de febrer de 1982, acorda que el camí del cementiri d'Esclanyà s'anomeni Josep Pallach. Així, s'honorava el nom del gran polític i pedagog, que als 5 anys de la seva mort manté vigent la influència del seu pensament.

Per la seva significació, ens plau inserir un text del president de la Generalitat, Jordi Pujol, escrit en record del 20è aniversari de la mort de Josep Pallach, i publicat a *La Vanguardia* el passat 12 de gener.

Un home clarividient i valent

«Una de les persones de les quals m'agradaria escriure amb total llibertat i extensament és Pallach. No sabem quin hauria estat l'encert i la fortuna de Pallach durant aquests 20 anys. Potser no hauria triomfat com a polític. No ho sabem, tot i que crec

Cementiri d'Esclanyà. Homenatge a Josep Pallach, 1997. (Foto cedida per L. Maimí).

que la seva presència en la vida política catalana hauria anat adquirint més i més pes.

Però en qualsevol cas hauria estat un polític de gran qualitat, perquè era un home de gran qualitat.

*

Era un home d'idees pròpies, no prestades. Aleshores hi havia, i ara hi ha, molts homes i molts polítics d'idees prestades. D'idees prestades i d'idees de moda. I això no té consistència. Pallach era un home consistent.

Es pot dir que es va avançar al seu temps. Va ser socialdemòcrata quan la moda era el radicalisme. Va ser europeista quan encara per a molts la unificació europea era cosa de mercaders, de banquers i del Vaticà. Va ser un home lliure quan molta gent es movia amb bona fe i il·lusió, però per consignes.

Es va avançar al seu temps. Si Pallach era així, és lògic que actués així. Llavors per a un home com Pallach actuar era difícil. I políticament arriscat.

Per tant, forçosament devia trobar serioses dificultats i molta oposició. Fins i tot difamació. Si malgrat tot va estar al peu del canó fins al final va ser perquè a més d'un home d'idees era un home de caràcter. I era valent. "El coratge ha de ser la primera virtut

del polític", havia dit Kennedy. Josep Pallach tenia coratge. I tenia la força interior que li donava la seva gran humanitat, i la seva honestedat. Tot plegat feia d'ell, que de professió i vocació era educador, un mestre d'energia.

Per tot això conservo nítid el record de la matinada de l'11 de gener de fa vint anys, quan em va sobresaltar el telèfon de la tauleta de nit: "Pallach és mort. El portàvem a Bellvitge i poc abans d'arribar-hi s'ha mort". Havíem col·laborat políticament, amb certs alts i baixos, des que uns anys abans havia anat a visitar-lo a Esclanyà. En aquells moments la nostra col·laboració era molt sòlida. Però no va ser per això, pel perjudici que la seva desaparició ens causava, que l'anunci de la seva mort em va commocionar, sinó perquè havia après a veure en ell un polític de l'escola més generosa, un home d'una peça i, també, un patriota.

Perquè Pallach, que va ser sempre un internacionalista convençut, també va ser sempre un catalanista, un nacionalista català. I això també va ser un obstacle en el seu quefer polític. Recordo que en el mateix saló de Sant Jordi de la Generalitat anys més tard un molt alt representant del socialisme alemany, és a dir, del socialisme que més que cap altre havia

ajudat a l'enlairament de més d'un partit socialista resistent a Europa, va dir, o més exactament va confessar: "Pallach hauria obtingut tot el que necessitava si hagués acceptat per al seu partit un estatus menys propi dins del socialisme espanyol".

*

Amic Pallach, entre tots hem mirat d'anar endavant en la línia del que tu propugnaves. Avui tu rebutjaries més d'una reivindicació, més d'una degeneració, més d'una claudicació, poc o molt de tots nosaltres. Però crec que al capdavall, després de sumar i restar, pensaries que els camins que tu vares fressar amb decisió ens han acostat al país i a la societat que tu vares somiar.

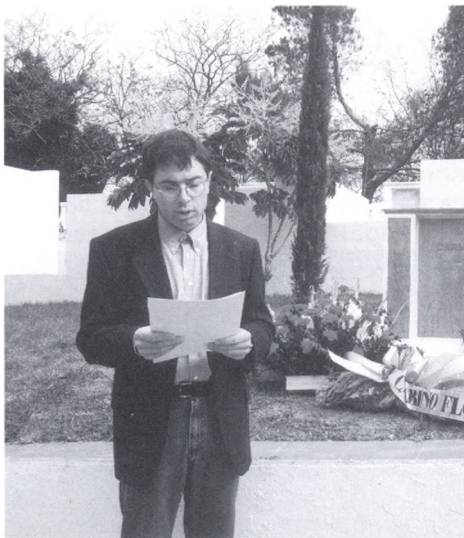
JOAN CATALÀ I PAGÈS
President del Consell
Municipal d'Esclanyà

Portaveu del Grup Municipal de CiU

Cementiri d'Esclanyà. Enterrament de Josep Pallach, 1977. (Foto cedida per L. Maimí).

Homenatge de Begur a Carmen Amaya

L'alcalde de Begur, Carles Arnau, inaugurant la placa commemorativa en record de Carmen Amaya en el cementeri de Begur.

El propassat dia 23 de novembre el poble de Begur va retre un homenatge a Carmen Amaya, en record del 33è aniversari de la seva mort. L'homenatge va consistir en una ofrena floral que va tenir lloc, al matí, al nínxol del cementiri municipal, on va ser enterrada, malgrat que les se-

ves restes descansaven actualment a Santander. Durant l'acte es va inaugurar una placa commemorativa.

A la tarda, en el Centre Cultural Escoles Velles de Begur, es va presentar una biografia de l'artista que sota el títol *Carmen Amaya. Cuando duermo sueño que estoy bailando*,

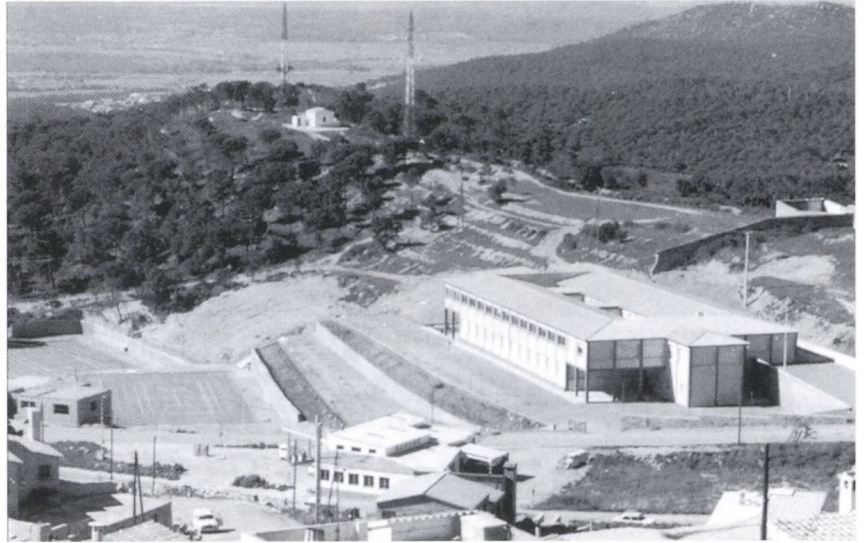
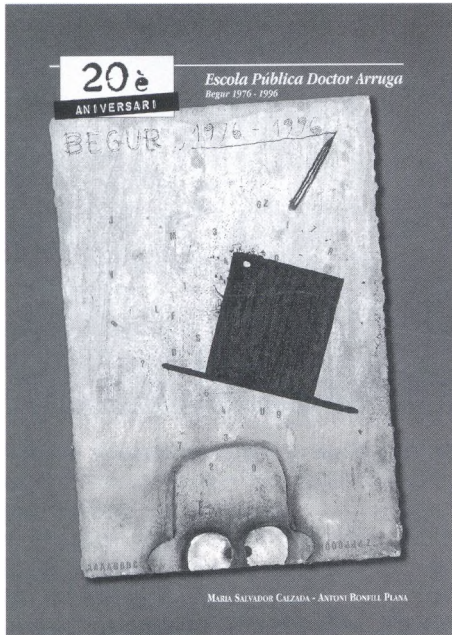
ha escrit l'especialista en temes de flamenc, Francisco Hidalgo. Seguidament la fotògrafa Colita va projectar i comentar la seva interessant col·lecció de diapositives sobre Carmen Amaya. Per acabar es va obrir un intens col·loqui al voltant de la figura de l'artista internacional.

L'escriptor Francisco Hidalgo i la fotògrafa Colita participant en l'homenatge de Carmen Amaya celebrat a Begur.

Ja és al carrer el llibre

20è aniversari. Escola Pública Doctor Arruga. Begur 1976-1996

Panoràmica de l'escola i els seus voltants, l'any 1977

Com a cloenda dels actes de celebració del 20è aniversari de l'escola pública de Begur, que es varen fer durant l'any 1996, el divendres 13 de desembre, diada de Santa Llúcia, va tenir lloc l'acte de presentació del llibre *20è aniversari. Escola Pública Doctor Arruga. Begur 1976-1996*.

En el transcurs de l'acte, que es va celebrar a l'àmplia biblioteca de l'escola (totalment desbordada pel nombre públic assistent), varen fer ús de la paraula: Carme Gratacós, actual directora; Conxa Comas, psicopedagoga que va fer la presentació del llibre; Maria Salvador i Antoni Bonfill com a autors; Trinitat Neras, diputada al Parlament de Catalunya; Carles Arnau, alcalde de Begur i Dolors Fernández, presidenta de l'APA, entitat que va tenir cura de l'organització de l'esdeveniment. Una coral d'exalumnes va interpretar una cançó dedicada a l'escola, amb lletra d'Ariadna Reguant i música de Sagrario Martín, que alhora la va dirigir.

Per a aquelles persones que encara no l'han comprat, direm que el llibre està dividit en vint capítols corresponents als vint cursos escolars i a cada capítol hi ha un editorial, notícies, anècdotes i un tema de

fons, amant de fotografies il·lustratives.

Cal destacar la participació de prop de setanta col·laboradors (alcaldes, pedagogs, historiadors, exalumnes, mestres, directors...) que donen la seva visió subjectiva d'un fet o d'un període i també la preocupació i atenció que tots els consistoris han donat a l'escola al llarg d'aquests anys.

Cal remarcar que el llibre pretén ser un homenatge a totes les persones que han treballat a l'escola i l'han feta com és: una escola activa i participativa sustentada en el diàleg i el

respecte, una escola que ens la sentim nostra perquè l'hem feta entre tots i ens l'estimem.

Òbviament, dos mesos després de la presentació ens van arribant ja els primers comentaris i en general podem dir que el llibre ha agradat. La gent ens fa saber que està contenta i això és un motiu de satisfacció. Ara només esperem que per l'emblemàtica data de Sant Jordi torni a ser un bon regal per a totes les persones que encara no l'han comprat.

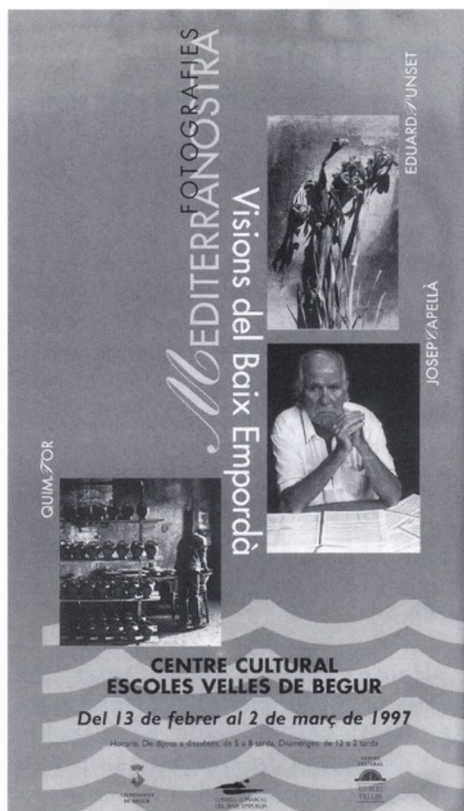
MARIA SALVADOR i ANTONI BONFILL

Acte de presentació del llibre.

«Mediterranostra» a Begur

El Centre Cultural Escoles Velles de Begur ha acollit del 13 de febrer al 2 de març l'exposició de fotografies, patrocinada pel Consell Comarcal del Baix Empordà, «Mediterranostra. Visions del Baix Empordà», que recull diverses obres dels fotògrafs Quim Tor, Eduard Punset i Josep Capellà. Tal com escriu el fotògraf Paco Ontañon en el programa de mà que acompanya l'exposició, «Poques vegades tenim l'oportunitat de veure en conjunt el treball de tres fotògrafs diferents i que el resultat sigui aquest complex harmònic de la mostra fotogràfica "Mediterranostra". A les mirades perdudes i significatives de Josep Capellà, a les conceptuals pedres i flors d'Eduard Punset i a la rica varietat d'escenes de Quim Tor hi van afegits una tècnica depurada i un sentit de la imatge i la composició

Un aspecte de l'exposició.

que són un alè d'aire fresc per als que miren la fotografia des d'un punt de vista realista i nu de falses manipulacions per tal de dissimular manques de contingut i d'idees. El sentit de les obres d'aquesta exposició, la seva força, es transmet en els sentits d'una comarca única en el món, i fa que la seva contemplació sia un plaer per a l'espectador».

Es presentà el primer llibre de Miquel Martín

Miquel Martín i Josep M. Terricabras.

El 14 de desembre passat es presentà a la Biblioteca Salvador Raurich del Centre Cultural Escoles

Velles de Begur el llibre *Hi ha amors que maten*, obra del begurenc Miquel Martín editada per Columna. L'obra

recull onze narracions que retraten, amb escepticisme i ironia, persones dominades per les seves obsessions i relacions abocades al fracàs, la bogeria o el crim. La presentació va anar a càrrec del filòsof Josep M. Terricabras.

El públic omplí la Biblioteca en l'acte de presentació del llibre de Miquel Martín.

Una selecció del llegat Francesc Galí es va presentar en el Centre Cultural Escoles Velles

Del 21 de gener al 9 de febrer, l'Ajuntament de Begur per mitjà de l'Arxiu Municipal, amb la col·laboració del Consell Comarcal del Baix Empordà i l'Ajuntament de Palamós, va presentar en el Centre Cultural Escoles Velles una mostra d'obres del llegat Francesc Galí. Es tracta d'una col·lecció creada per importants personalitats del món de l'art amb la finalitat de perpetuar la memòria del crític d'art Francesc Galí que, al llarg de la seva dilatada trajectòria professional, ha col·laborat en molts i ben diferents mitjans de comunicació a més de crear la coneguda revista *Galart*.

Quaranta-dues obres de les més de dues-centes que conformen el llegat van ser exposades a les diferents sales del Centre Cultural Escoles Velles. Paisatges, figures i pintures dins la més pura abstracció, a més d'altres motius plàstics, concretaven el ventall temàtic de l'exposició integrada, sobretot, per pintures i escultures.

L'exposició formava part d'un conjunt d'exhibicions itinerants que, amb la finalitat de fer conèixer el llegat a tot el Baix Empordà, va començar a Torroella de Montgrí el setembre de l'any passat.

Va ser el mateix crític d'art qui va fer personalment la selecció de les obres presentades a Begur. Han estat obres d'artistes de moltes i variades tendències: des d'un cert realisme acadèmic fins a la més pura abstracció. El conjunt de tota l'exposició, acuradament presentada per l'historiador i arxiver municipal Lluís Costa amb la col·laboració del mateix Francesc Galí, mostrava les tres temàtiques (paisatge, figura i abstracció) segons un ordre lògic i coherent i palesava un respecte a totes i cadascuna de les obres dels artistes que hi eren representats, alhora que va permetre la contemplació de tota l'exhibició sense cap tipus d'inter-

ferències tant a nivell cromàtic com a nivell formal o conceptual.

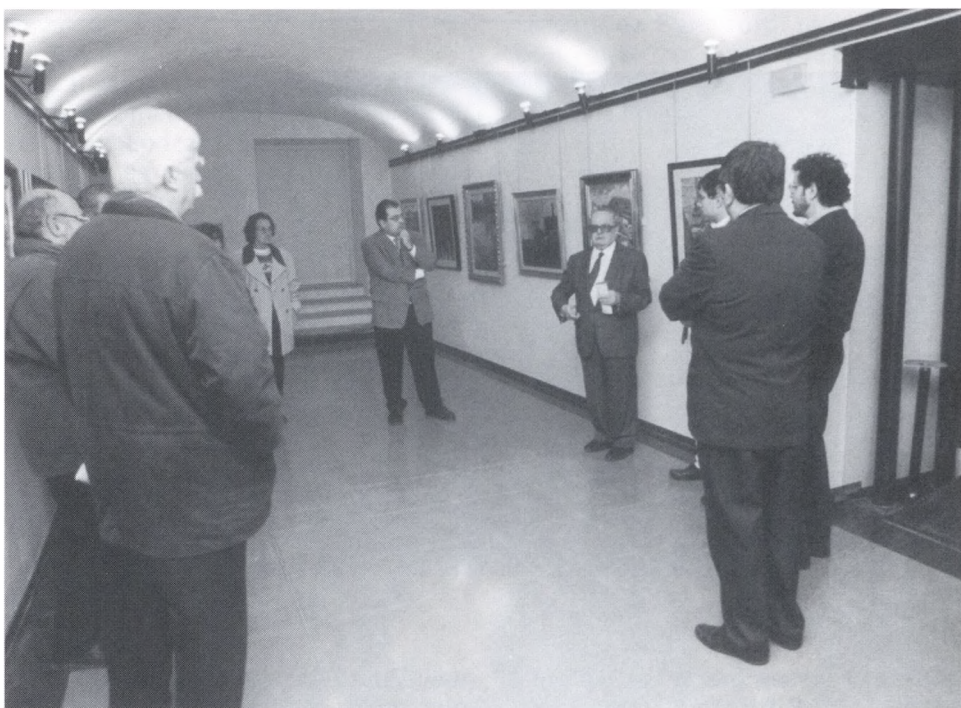
La primera sala mostrava una sèrie de paisatges d'excel·lent factura plàstica amb efectes atmosfèrics i connotacions lumíniques propis de la pintura impressionista. Evidentment la diversitat de personalitats artístiques es feia palesa en cadascuna de les obres exposades. La segona sala presentava, a més d'algunes pintures, una escultura de Josep Moscardó, una de Lola Pons i un magnífic bronze d'Emília Xargay. És a la tercera sala on s'exposaren, a més d'un conjunt de pintures en què la figura humana era la temàtica predominant, obres qualificades de la més pura abstracció. Entre altres, cal destacar un retrat de molt bona factura lineal de Montserrat Gudiol, a més d'obres d'Andreu Martró, Aguilar Moré i Juan José Vaquero Foz.

A l'acte inaugural, celebrat el dia 21 de gener, hi va assistir el Sr. Carles Arnau, el Sr. Lluís Costa, el mateix crític Sr. Francesc Galí, a més d'altres autoritats municipals i personalitats del món de l'art i de la cultura.

La mostra fou visitada per diversos cursos de l'Escola Dr. Arruga de Begur, i en alguns casos el mateix Francesc Galí va tenir cura de comentar-la.

Hem d'agrair a l'Ajuntament de Begur la presentació d'aquesta mostra que ha permès a tots els visitants de l'exposició de conèixer una part del llegat Francesc Galí.

JORDI RODRÍGUEZ AMAT

Francesc Galí explicant el contingut de l'exposició.

Restauració de les pintures de l'església parroquial de Sant Pere

L'autor de les pintures, Raimon Roca, conversant amb l'equip de restauració.

Amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Begur i la Diputació de Girona s'estan restaurant les pintures murals de l'església parroquial. Aquestes es troben en el presbiteri i al llarg de la nau principal de l'edifici.

Són obra del pintor Raimon Roca, i es van acabar l'any 1955, segons es pot llegir al peu del mural esquerre.

Els quatre grans murals del presbiteri representen –d'esquerra a dreta– la pesca miraculosa, el lliurament de les claus, la negació de sant Pere i el martiri de sant Pere.

La part superior representa la visió del llibre de l'Apocalipsi: els 24 ancians prosternats davant el tron de la Santíssima Trinitat, voltats dels quatre evangelistes.

L'estat de les pintures era molt lamentable.

Amb satisfacció, doncs, aollim aquesta millora tan considerable d'un dels edificis més significats de la nostra vila.

Mossèn PERE FONT

L'edifici del Centre Artístic, una proposta a l'Ajuntament

Els propietaris de l'antic Centre Artístic Begurenc creuen convenient assabentar tots els begurencs i el poble en general, que en repetides ocasions han ofert l'edifici a l'Ajuntament de Begur per un preu mòdic, raonable i unes condicions de pagament immillorables.

Pensem que l'Ajuntament és l'entitat més idònia per adquirir-lo pel fet que està emplaçat al costat mateix del Consistori i al bell mig de la població.

Aquest edifici el construïren els antics propietaris de la casa Fàbrica Forgas i el destinaren com a Casino i Societat al lleure i l'esplai de tots els begurencs.

Durant molts anys, mentre durà la Societat, s'hi feren tota classe d'acti-

vitats: reunions, concerts, balls, cinema i tots els altres actes de les festes majors. Malauradament, la Societat es va dissoldre per culpa de la maleïda Guerra Civil de l'any 1936. Continua funcionant uns quants anys com a cinema, fins que arribà la crisi cinematogràfica.

Les festes majors d'avui dia normalment es fan a l'aire lliure, a la plaça de la Vila i al pati de les Escoles Velles, però en cas de pluja, fred o mal temps, com ja sol passar el tercer diumenge de setembre, Festa de Santa Reparada, per falta d'una sala gran, s'han de suspendre tots els actes, ja que com tothom sap resta tancada la sala del Centre Artístic Begurenc.

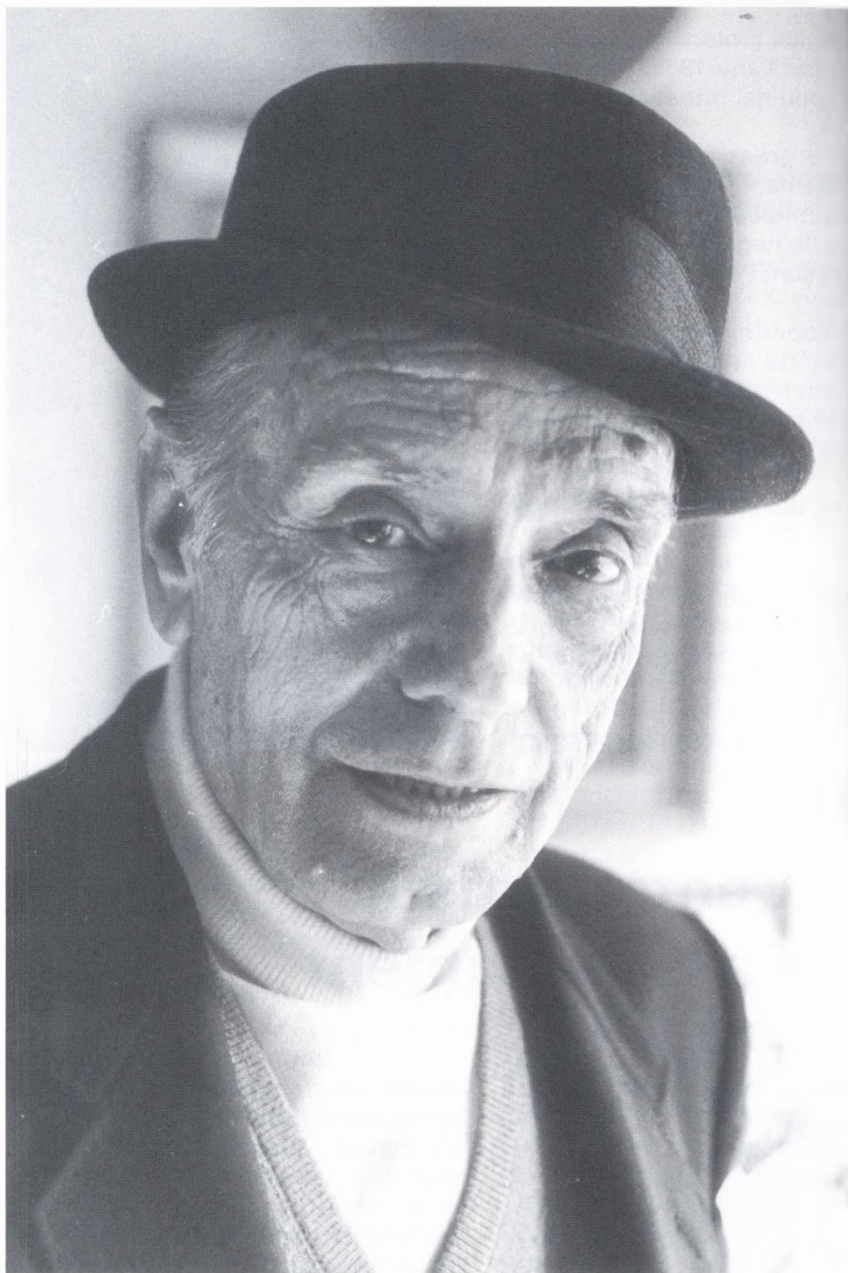
Moltes més utilitats i més rendiment se'n podria treure d'aquesta sa-

la: en dies de pluja, part del mercat setmanal s'hi podria ubicar. A l'estiu els firaires i brocanters quan plou hi podrien instal·lar les seves paradetes. Dues o tres vegades per temporada estiuenca s'han de suspendre les sessions de sardanes. A la sala, també s'hi podrien tocar i ballar, i molts més espectacles podrien celebrar-s'hi.

Abans que alguna empresa constructora o promotora ho adquireixi per enderrocar-lo i fer-hi pisos o apartaments, creiem que tenim l'obligació de dirigir-nos a l'opinió pública, perquè no es pugui dir mai que els propietaris s'han venut la finca sense abans no haver-ho ofert primer a l'Ajuntament, que en definitiva representa tot el poble.

FAMÍLIA FRIGOLA

En Jaume Clavell, l'amic entranyable (1914-1997)

En dir entranyable em sembla que no parlo per a mi solament, ja que en Jaume es feia estimar per tothom.

El vaig conèixer quan jo era molt jove i em va meravellar el món on vivia. Era fuster per tradició familiar. Simplement fuster? Què hi havia al darrera? La seva espiritualitat planava pel carrer Girona de Barcelona i a la seva botiga hi entrava tota classe de gent especial: no solament els clients habituals, sinó també artistes, prelats, col·leccionistes d'antiguitats,

gent ficada en múltiples coses iniciàtiques. En Jaume ho vivia tot intensament. Des de la humilitat d'un ofici fins a la plenitud de les seves escultures de tendència romànica i religiosa.

El seu habitatge, al fons de la botiga-taller, era una meravella que ell s'havia construït: els mobles catalans i, sobretot, la seva col·lecció de càntrics i de ceràmica en general.

En el menjador es reunien amics i admiradors. La Roser, la seva muller,

els acollia amb gran encant i simpatia. Allí la tertúlia era pràcticament diària i realment s'hi podien passar estones meravelloses.

El vaig freqüentar a través dels anys i per a mi significava, parlant amb ell, deslliurar-me de totes les cabòries i malefics de la vida.

El seu despatx miniatuura, on ell et rebia quan hi anaves sol, era un gresol de viva alquímia. Les parets plenes de llibres d'estils diversos, i aquella gàbia de ferro, famosa, on hi descansava un crani humà que et mirava amb aires d'eternitat. Sortia, després d'haver parlat amb en Jaume, completament tranquil·litzat i asserenat. Ell tenia aquest poder.

Anaven passant els anys, tenien fills, tots reflex d'aquesta humanitat i joia. En Jaume seguia com a fuster, escultor i col·leccionista, i gran entès en antiguitats, especialment en ceràmica.

Fou el fundador del Museu del Càntir a Argentona i construï diversos grups escultòrics, entre altres un a Montserrat.

Després vingué l'època de Begur, on hi visqué durant anys. També en un ambient immillorable d'encant i d'acolliment. Seguia fent escultures en pedra, i també alguns bronzes. Els seus amics i admiradors continuaven visitant-lo.

Així va anar passant el temps i els seus fills es van anar casant i donaren-li néts. L'última època vivia amb la seva filla Mariancel·la, també a Begur.

Jo vaig veure'l uns quants dies abans de la seva mort, encara afectuós i ple d'amor.

Tres dies després es moria.

Vaig veure el seu rostre, profundament lliurat al seu viatge. A la tomba de Begur l'esperava, al costat, la Roser i la creu que havia esculpit per a ella. I crec que ara vindran dues escultures per dignificar la seva terra, obra d'ell, sobre d'ell.

MARCEL MARTÍ

Ses Negres: un refugi per a la vida

Des de la dècada dels 60 la Costa Brava ha estat envaïda durant els mesos d'estiu per milers de turistes. Això ha representat una notable font d'ingressos, però no tot ha estat benefici.

Avui en dia, qui més qui menys és conscient de la degradació que ha sofert la franja litoral de casa nostra i la del Mediterrani en general, per això la resposta no s'ha fet esperar. Des de 1986 les illes Medes constitueixen un espai protegit sota el nom de *Reserva marina de pesca*, amb la qual cosa tota activitat pesquera queda prohibida tot i que és permesa la pràctica controlada de l'escafandrisme. Recentment s'està consolidant com a *Parc Natural* la zona del Cap de Creus, un gran pas en el camí de la protecció del nostre entorn a causa de la seva àmplia extensió. A més, al març de 1993 va ser declarada la *Reserva Marina Integral Ses Negres*, un espai protegit de 30 hectàrees marines que va des de Cap Sa Sal fins passada Punta de la Creu. Tot i ser una àrea modesta, té la importantíssima peculiaritat de ser una reserva marina en què només és permesa la navegació lenta, el bany i fondejar embarcacions, durant l'estiu, en boies preestablertes, és a dir, que teòricament és un santuari.

En la costa catalana ja no queden àmplies zones verges que puguin ser declarades *santuari*, com és el cas dels Estats Units o Sud-amèrica, per tant el que es vol comprovar és si protegint petits espais de la costa, relativament propers entre ells, l'ecosistema marí es va recuperant de mica en mica. La tasca d'estudiar, comprovar i demostrar que les reserves marines són una bona mesura per a la recuperació del paisatge i dels recursos marins és en mans de la comunitat científica.

Biòlegs marins segueixen l'evolució d'aquestes reserves, i fins ara els resultats no són altres que l'evident recuperació de l'ampli ventall de formes de vida. Aquest canvi produït gràcies a la protecció és el que molts anomenen *efecte reserva*, que no és res més que la recuperació d'una zona que ha deixat de patir la pressió pesquera, ja sigui professional o recreativa, i de les activitats humanes en general.

Aquest efecte reserva s'observa en molts dels organismes que for-

men l'ecosistema marí, ja siguin plantes o animals, però n'hi ha alguns on l'efecte es fa molt evident, sobretot en aquelles espècies que estan sotmeses a una forta explotació, com són el corall vermell i tot el peix i marisc de valor gastronòmic.

D'un temps ençà s'estan fent un seguit d'estudis sobre les poblacions locals d'un grup determinat de peixos, no només perquè el seu seguiment és relativament fàcil, sinó perquè són espècies que reben tanta pressió pesquera que només la seva presència habitual ja ens indica la no degradació de la zona; ens hi referirem amb el nom de bioindicadors de *l'efecte reserva*. La majoria d'aquests peixos són més que coneguts per tots nosaltres, encara que només sigui al fons d'una cassola, com ara el mític nero, el llobarro, l'orada, el dèntol, el congre, etc. Una característica dels bioindicadors és la vulnerabilitat, marcada per la seva condició d'espècies comercialment i culturalment apreciades, combinat amb el fet que tenen un creixement lent, per tant menys possibilitats d'arribar a l'edat de maduresa sexual i així aconseguir com a mínim la seva pròpia renovació.

En el cas concret de la reserva marina Ses Negres, s'ha començat un estudi que durarà tres anys, amb el qual es vol fer una valoració de l'estat en què es troba i quin és el grau de recuperació, tenint en compte que abans de 1993 la zona de Ses Negres estava sotmesa a una forta pressió pesquera artesana i recreativa. L'essència de

l'estudi és conèixer com són les poblacions de peixos bioindicadors, és a dir, comptabilitzar el nombre d'individus de cada espècie i determinar les seves talles. En definitiva, es vol saber quants n'hi ha en total i quants són petits, mitjans o grans, perquè de manera general es diu que existeix efecte reserva quan la majoria d'individus són de grandària considerable. Això voldrà dir que en aquella zona el peix ha tingut temps per créixer i no ser capturat. Per altra banda, en una zona molt explotada la major part dels individus seran petits i de talla mitjana i és molt menys probable que un peix pugui arribar a la seva grandària normal d'adult.

Un equip format per biòlegs marins i el Centre d'Estudis del Mar de Begur durà aquesta tasca endavant per tal de demostrar a l'Administració pública que no només val la pena protegir espais naturals, sinó que cal fer-ho si volem continuar gaudint del paisatge que ens envolta i continuar extreient els recursos que la mar ens dona per a viure. És molt important assenyalar que aquesta feina no és cosa d'uns pocs, sinó que tots hi estem implicats, ja que estem intentant protegir el nostre propi entorn, i l'èxit d'aquest experiment públic, com és el cas d'una reserva marina integral, depèn del fet que entre tots col·laborem a l'hora de respectar aquests racons protegits del litoral mediterrani.

JORDI CORONA SANMARTÍN
Llicenciat en Biologia Marina

La cala de sa Tuna com a port natural (II)

Els reis Carles IV i el seu fill Ferran VII es barallaven pel tron d'Espanya. Mentrestant, Napoleó s'ho mirava i anava fent els seus projectes, mentre la seva gran potència militar atemoriria tot Europa. I esdevingué l'inevitable: un poderós exèrcit francès va passar la frontera pirinenca en so de pau tot aprofitant-se de la feblesa d'aquells monarques fent-los creure que anava a Portugal. Hagué d'ésser el poble qui s'enfrontés a aquella situació humiliant. El «2 de Mayo» de 1808, els madrilenys van atacar aquell exèrcit napoleònic i tot el país el va seguir en una lluita heroica i desigual. Girona va patir tres setges i d'altres indrets també es van distingir en aquella guerra anomenada de la Independència i també «Guerra del Francès».

Però l'exèrcit napoleònic era molt poderós i, amb 250.000 homes, va ocupar quasi tota la península, si bé fou atacat constantment en una guerra de «guerrilles». Les terres del nord de l'Ebre van ser separades d'Espanya i els nostres reis foren substituïts per un germà del mateix Napoleó (Josép I). Els anglesos ens ajudaren en aquella lluita però, malgrat tots els esforços, l'ocupació militar va ésser quasi total. Una part de la ciutat de Cadis, l'aleshores anomenada «Isla del León» (actual San Fernando), va ser un dels pocs indrets que els francesos no van ocupar. Fou en aquell petit terreny no ocupat on el 1812 es va proclamar la primera Constitució espanyola la qual, malauradament, mai no va tenir vigència. També la marina espanyola va editar la seva publicació anual *Estado Oficial de la Armada* l'any 1811 a la Isla del León, amb la llista de vaixells i llurs comandaments. L'ocupació francesa de quasi tot Espanya va durar fins l'any 1814, després que els exèrcits napoleònics foren finalment vençuts pels d'altres potències europees, sobretot a Rússia i Waterloo.

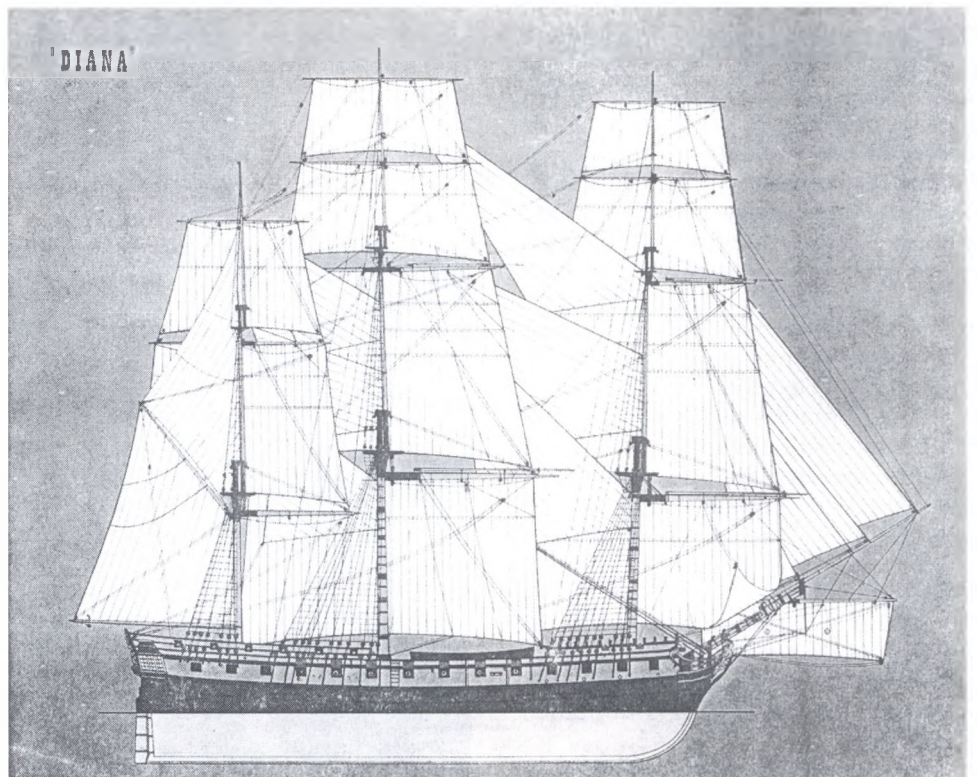
Fou durant el període d'ocupació, concretament l'any 1810, quan Girona ja s'havia rendit als napoleònics, que a Begur hi tingué lloc un fet d'armes no pas decisiu però que, per ésser nostre, cal conèixer i rememorar. Solament era possible atacar els napoleònics des del mar fent un desembarcament per tal de crear el que

ara se'n diu un «cap de pont». Des d'aquell petit territori s'hauria pogut reconquerir tot el país. El setembre d'aquell any de 1810 es van presentar dues fragates a les costes begurenques. Eren la Cambriand, anglesa, i la Diana, espanyola. Per sorpresa, van desembarcar 130 homes a sa Riera els quals, també per sorpresa, ocuparen la vila. Mentrestant, la fragata Diana se n'havia anat a sa Tuna i amb els seus 34 canons aviat va fer fugir els defensors de la Torre. Part dels angloespanyols desembarcats havien baixat ràpidament des de la vila cap a sa Tuna i atacaren per terra els fugitius, lliurant un combat pel camí del Rec. Els francesos, però, pogueren escapar-se per sa Borna.

Aquell «cap de pont» s'amplià i foragitaren els napoleònics fins i tot de Palafrugell i Palamós. El desembarcament, però, no va rebre més reforços i no va poder reconquerir més territori. Els angloespanyols estigueren uns 15 dies a les nostres contrades, i disposaven de totes les provisions que necessitaven. Podria ser que el veritable motiu d'aquell desembarcament fos el proveïment de les fragates a expenses del territori ocupat. La incomunicació i l'aïlla-

ment que proporcionava el massís muntanyós de Begur hauria jugat en el planejament d'aquella acció. El general anglès Doyle va manar, a més a més, l'enderrocament del castell de Begur i la Torre de sa Tuna. Li degué costar poc manar aquestes demolicions a casa d'altri.

Els nostre arxiver Lluís Costa en el seu llibre *Begur* explica aquests fets i mossèn Vaquer també en parla en els seus escrits. La comprovació històrica es troba en la documentació municipal justificativa de les quantioses despeses que el municipi de Begur hagué de suportar per lliurar els proveïments que exigia el general Doyle i per portar a terme les demolicions. Uns documents de propietat particular que mossèn Vaquer ha pogut consultar ens detallen els fets d'armes a sa Tuna. Jo també hi apporto el meu gra de sorra en comprovar que la fragata Diana, aquell any 1810, va lluitar contra els napoleònics a casa nostra. Efectivament, en l'esmentat tom de l'any 1811 de l'*Estado Oficial de la Armada*, pàgina 124, (fent referència al 1810) hi consta que la fragata Diana estava «cruzando en los mares de Cataluña». Per tant, lluitant contra els napoleònics a les costes catalanes.

Interpretació de Berenguer de la fragata "Diana", de 34 canons, construïda a Maó.

La fragata Diana era un vaixell de guerra, de fusta i de vela, construït a Maó l'any 1792 i armat a Cartagena el mateix any. Tenia 34 canons disposats en una bateria de coberta i en una altra bateria inferior. Segurament ha estat el navili més gran que ha fondejat a sa Tuna. La Diana no podia anar-se'n deixant a terra les tropes desembarcades envoltades d'enemics i sense escapatòria possible. Per tant, degué romandre fondejada a sota ca's Sastre tots aquells 15 dies que va durar l'acció bèl·lica i molt probablement en companyia de l'anglesa Cambriand. Qui sap si, un cop reembarcades les tropes, hagueren d'anar-se'n a corre-cuita. I qui sap si, en haver enrocat les àncores, hagueren de marxar tallant les cordes. En estar ocupades pels napoleònics les bases navals espanyoles, la fragata Diana se'n va haver d'anar a les colònies d'ultramar (les nacions americanes actualment independents).

Per tant, plantejem la hipòtesi que les àncores de sa Tuna són de la Diana. Per donar-ho per segur, hauríem de poder veure el llibre de bord de la fragata Diana on, sens dubte, hi haurien d'haver fet constar la pèrdua de l'àncora. Però no sé pas on anar a buscar aquesta informació. Segur que, en tot cas és a Madrid i, potser, al castell de Simancas. Esperem que algun historiador ho esbrini definitivament. Potser les modernes tecnologies ho faran possible (Internet o d'altres xarxes). Fins ara, però, no hi ha res que demostrï el contrari. No tenim notícies

BAGUR. Sa Tuna

A la platja de sa Tuna hi fondejà, l'any 1810, la fragata Diana.

de la presència de cap altre gran navili a sa Tuna que fos capaç de portar unes àncores tan grosses. Mentrestant, doncs, la hipòtesi és vàlida.

Altrament, és més fàcil que un vaixell de guerra abandoni una àncora que no pas un de mercant. En el cas del mercant, el capità haurà de donar moltes explicacions a l'armador, mentre que en una acció bèl·lica les justificacions són menys rigoroses. També és més versemblant en un vaixell de guerra el desconeixement dels fons marins i la imprudència de fondejar amb un gran ruixó en un lloc ple de lloses. Finalment, la

història dels models d'àncora ens indica clarament que el 1810 era possible que un navili de guerra encara portés àncores de ruixó.

Vés per on, doncs, la condició de port natural de sa Tuna juntament amb el seu aïllament de les rutes importants, hauria estat la causa de la destrucció del castell de Begur i la Torre de sa Tuna. A canvi, ens haurien deixat les magnífiques àncores, veritables peces de museu que no són pas prou estimades.

JOAQUIM VALENTÍ i FIOI

Vida i obra d'un begurenc il·lustre

El dissabte 12 d'abril a les sis de la tarda s'inaugurarà al Centre Cultural Escoles Velles de Begur l'exposició «Eduard Fiol i Marquès: Periodista, caricaturista i dibuixant». Fiol, nascut a Begur l'any 1903 i mort a Biarritz el 1973, fou un destacat protagonista de la cultura i el periodisme catalans de la primera meitat de segle. L'exposició oferirà un interessant recorregut per la seva vida i obra. La mostra, organitzada per l'Arxiu Municipal de Begur amb la col·laboració del senyor Joaquim

Valentí i Fiol, i que compta amb el suport del Col·legi de Periodistes de Catalunya, restarà oberta fins al 18 de maig, amb el següent horari: de dijous a dissabte, de 5 a 8 de la tarda, i els diumenges de 12 a 2 de la tarda. Està previst que posteriorment s'exhibeixi a la ciutat de Girona.

Autocaricatura d'Eduard Fiol.

Josep Pla i Begur

Aprofitant que aquest any 1997 es commemoren els cent anys del naixement de Josep Pla, em seria impossible no evocar la figura de l'homenot de Llofriu.

No sóc la persona més indicada, ni estic prou dotat per parlar-vos de la vida del malaguanyat escriptor empordanès. Com que l'admiro molt, recolliré algunes impressions sobre el nostre poble i la seva gent.

Va viure uns quants anys entre nosaltres, concretament en una barraca de Fornells, estada del Sr. Font. El Sr. Martinell, en el seu llibre *Josep Pla vist per un amic de Palafrugell*, diu que també hi va conviure amb la seva amiga i companya Adi Enberg. Si la memòria no em falla, també varen viure junts després de la guerra una temporada a Begur, en una casa del carrer Comas i Ros.

Quan tenia vint anys, ja va publicar el primer article a la revista *Ofrena*, «Begur la vila blanca». En el *Quadern gris*, diu que Begur es un poble que li agrada. El peix de les seves cales, és de primer ordre i els cargols hi tenen molta fama. És el paratge més desconegut, però positivament més grandios de la Costa Brava. Les cales són inoblidables.

De criatura, ja hi pujava pel camí vell amb la tartana ordinària de l'avi Mariano, que feia el trajecte Begur, Palafrugell, Torroella diàriament. La solia menar un tartaner molt cridaner, a qui li deien en Matot. Explica molt bé les vicissituds que es passaven durant el trajecte. El carruatge s'enfonsava fins a botó, però aquells tartaners ferotges, de faixa i caliquenyo, utilitzant el fuet i aquells renecs recargolats aconseguien fer tirar endavant els cavalls i arribar a destí, encara que no fos a l'hora anunciada. Els seients, col·locats lateralment, eren incomodíssims. No tenien molles ni espuma, com els d'avui dia. Els viatges es feien llargs i pesats, si no tenies la sort d'entreuixar-te amb una noia jove i guapa.

Parla d'un seu vell amic, Pere Brics, que no recordo haver-lo sentit anomenar mai, però m'imagino que volia dir en Pere Ferrer, que a Begur tothom el coneixia per en Pere Ros. Broda un episodi d'aquest home de

L'avi Florian Pi, a l'esquerra, que en Pla va batejar amb el Patriarca de sa Riera. A la fotografia amb el seu amic Delfu de l'Estartit, també amic de l'escriptor de Llofriu.

quan tenia una vinya al voltant de Fornells. Una història molt senzilla però a la vegada molt ben *xafada*.

De tant en tant, pujava al castell per veure el panorama de l'Empordanet. Després es deixava caure a la taverna de ca la Xerrada o al Cafè del Centre a fer la xerrada amb els seus amics beguerencs.

Diu que de Vic tenen fama els estudiants; de Mallorca, les sobrassades; de la Garriga, les famoses botifarres i de Begur les nuvolades no tenen preu.

Recorda molt bé aquells homes obscurs i esborrats. A Aigua Gelida hi havia l'Hermós; a Fornells, en Rata; a sa Tuna, en Pere Pagell, que no parava de treballar per fer gran la mainada; a Aiguafreda, es Miner (en Josep Casademont Pi), que era fi com un corall; a sa Riera, Florià Pi pescava i caçava amb aire de patriarca.

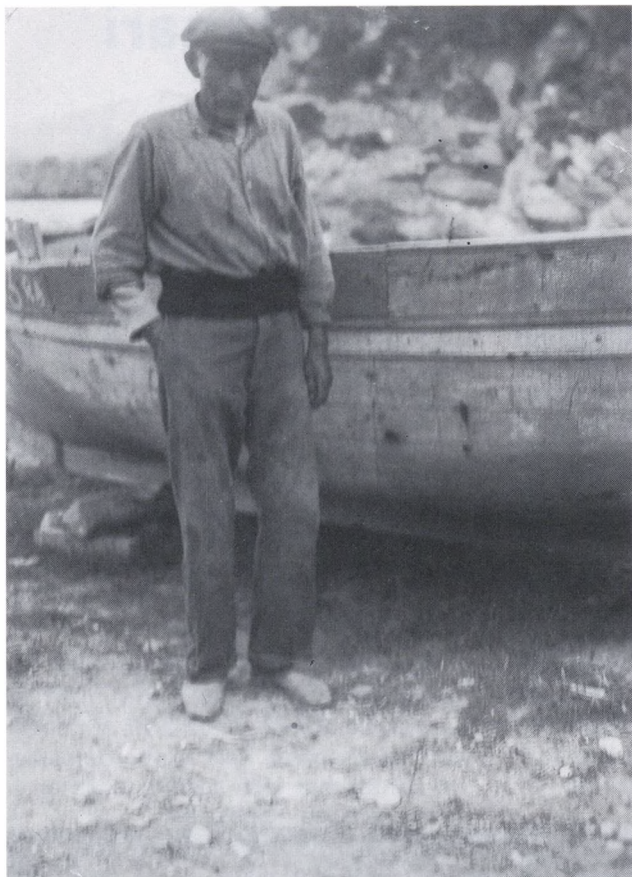
L'Hermós, amb quatre cordills anava darrere del moixó i el calamars; en Rata, amb les batudes, pescava el roger més gustós del mar; Pagell, amb el palangre, feia saltar el naret i el dèntol de plata; es Miner matava el llobarro delicat, els sards i les salpes; Florià ha tret més anxoves

i sardines del golf, que estrelles no hi ha en un cel de maig.

L'amic Gervasi Sais, nét d'en Pere Pagell, diu que el Sr. Pla va batejar amb el nom de Pagell el seu avi, però que a Begur era en Pere des mas d'en Llor.

En el seu llibre *Històries de la Mar*, explica que es Miner anava de tant en tant a passar l'estona al mas Pla, on tenia moltes converses amb el seu pare, el Sr. Tonet. Diu que era manc i tenia un aspecte esquiu i reservat. Es Miner, de jove, s'havia dedicat a la pesca amb explosius o al cartutx, que diuen els de Begur. Un dia a es Furió de Fitó li explotà l'artefacte abans d'hora i se li emportà una mà. Explica una llarga història que quan els alemanys el contractaren com a pràctic de la Costa Brava i l'embarcaren en un submarí, durant un temps de la Primera Guerra Mundial l'any 1914, al cap de pocs mesos d'haver estallat la revolució del 1936, es Miner va desaparèixer per no retornar mai més. Es va dir que l'assassinaren i el llançaren al mar. Uns nens de Fornells que pujaven a col·legi pel camí vell trobaren el seu cos mig enterrat de sorra. Jo recordo haver-lo vist al Cafè del

El pescador de sa Tuna que Pla va batejar amb el mot de Pagell. El seu nom verdader és Pere Sais, però els begurencs li deien en Pere de'n Llor.

–Tu hi posaries les corbes– i jo el càlcul integral, –i passariem llargues estones– fent equacions de segon grau». Diu un fragment del poema que Reparada el va refusar perquè el trobava inintel·ligible.

He sentit explicar que fa molts anys va anar a fer una xerrada al cinema Olímpia de la Bisbal. Quan va arribar i davant de tota la concurrència que l'esperava, va anar a orinar-se a la soca d'aquella magnòlia que avui està tancada al mig d'un jardí enreixat davant de les voltes. Tothom va quedar esgarrifat dient: «Aquest és el senyor Pla?».

Aquest any sortiran molts amics i coneguts de Pla, amb moltes anècdotes i contes per explicar. Es diu que era un home molt senzill i més aviat tímid. No li

agradaven els actes oficials i solemnes, ni tampoc parlar de cara al públic, ho feia més a gust a les tertúlies de cafè i a les tavernes. No se sap si es feia el pagès, era *garrapo* o es feia el murri. Les converses que tenia amb els amics, tant podien ser de caire intel·lectual com de xafarderies de poble. La seva neboda Rosa, esposa del bon amic Paco Duran, segons *El Punt*, diu que l'oncle Josep sempre els havia fet molt de respecte. Segons com, els feia por i mai no li agradaren les criatures. Últimament, el mal humor de Pla era que no acceptava fer-se vell. S'han emplenat moltes quartilles sobre Pla. Diguin el que diguin els seus detractors, Pla era un gran

català i un enamorat de la nostra terra que el va veure néixer.

Jo vaig tenir molt poques ocasions de conversar-hi, però sí alguna d'escoltar-lo. L'última vegada que el vaig saludar fou al restaurant de can Rubén de Pals mentre dinava amb la companyia de l'exbatlle, l'amic Pere Servià Cantó.

A la revista *Presència* del dia 11 de gener passat, escriptors, periodistes, amics i intel·lectuals, tots han dit la seva, però la veritat sigui dita Pla va ser glòria de Catalunya i de les Illes catalanes.

Més de cinquanta pobles i ciutats de Catalunya l'homenatjaren amb conferències, exposicions, obres teatrals, rutes gastronòmiques i xerrades. Crec que en Pla també es mereix que tots els begurencs li dediquem un més que merescut homenatge.

MARIÀ FRIGOLA i GISPERT

L'Emili Massana (en Rata), el pescador de Fornells que moltes vegades cuinava pel seu amic Josep Pla.

Centre jugant al canari amb els amics. Amb una sola mà feia saltar les cartes amb una lleugeresa i una gràcia espaterrants.

En el llibre *El meu poble*, explica que Bonaventura Sabater, exbatlle de Begur i un dels propietaris de la Fàbrica Forgas, digué en una quartilla publicada al *Baix Empordà* que la font de ca n'Estesia de Fornells era afrodisíaca i molt útil als matrimonis sense fills. Quan una noia de Begur feia Pasqua abans de Ram, deien que en tenia la culpa l'aigua de la font de can Estesia.

No podia pujar a Begur, que no anés a fer la visita al seu bon amic Amador de can Nan.

Crec que de l'última persona que parla de Begur és de la Reparada de can Carlets, a qui li va dedicar la bonica poesia: "Ai Reparada".

«Ai, Reparada si sabessis –les combinacions que es podrien fer– amb les teves el·lipses concretes –i el meu pensament...! Si tu i jo, Reparada, poguéssim anar un vespre carretera avall, –et dibuixaria les premisses– de la geografia elemental

Agraïment a Josep Pla en el seu centenari

Vaig veure molt poques vegades l'escriptor Josep Pla en persona i només en una ocasió hi vaig parlar; fou un dia quan passant per la plaça Nova ell i l'enyorat amic Francesc Alsius estaven asseguts en una taula fora del bar Plaça. En saludar-los em vaig aturar un moment. L'Alsius ens presentà i van convidar-me a estar una estona amb ells. Conservo un gran record d'aquella única aproximació.

De què ve el meu agraïment? Doncs, molt senzill.

Com gairebé a tots els nois de la meua edat, ens van robar la nostra joventut dels 17 anys fins als 24. Entre rojos i blancs, ens varen malmetre el millor de la nostra existència i com que no podia ser diferent, quan ens varen deixar "tranquils" no servíem per a res, no teníem ofici ni benefici, ni cultura, que encara és pitjor. Explicant aquestes desventures als amics vaig trobar suport en alguns dels seus consells. Uns em deien que no em desanimés, altres que procurés aprendre un ofici, altres m'aconsellaren que procurés ampliar els coneixements que tenia de l'escola primària, cosa que vaig fer. Però, allò que millor em va anar fou seguir el consell d'un bon amic que va dir-me: «llegeix, llegeix, llegeix...» i va recomanar-me, a part de la premsa diària, la revista *Destino*. I allà hi vaig trobar en Pla entre d'altres com Nestor Lujan, Sempronio, Santiago Nadal, Espinàs, els quals m'han ajudat a formar-me una mica per a anar tirant.

Agraeixo a Josep Pla el gaudir del seu "Calendario sin fechas", sobre temes diversos i d'actualitat en els quals m'enriquí i també vaig fer-hi algun somriure amb les seves anècdotes i reflexions. Sempre he recordat amb simpatia l'article que va escriure quan amb motiu dels seus 60 anys va haver de posar-se dentadura postissa, i es veu que les va passar tan "putes" que aconsellava al jovent que si volien tenir una bona vellesa no esperessin a passar per aquest trauma quan fossin grans, que ho fessin com més aviat millor, així de vells ja s'hi haurien acostumat.

Vaig continuar llegint en Pla i comentant-lo amb els meus amics i gaudint de la seva tan planera ploma, de la seva senzilla expressió tan entenedora. Un any pel meu sant, un bon amic que coneixia la meua debilitat per en Pla, va regalar-me tota la col·lecció de la seva obra completa, la qual, llavors, era de 27 volums. Va fer-me molta il·lusió i em va ajudar a endinsar-me una mica més al "planisme".

El dia 23 d'abril de 1981 va morir al mas Pla. El dia 24, l'endemà, va tenir lloc el seu enterrament a l'església parroquial de Sant Martí de Palafrugell. Jo vaig baixar expressament de Begur per acomiadar-lo i donar-li personalment les gràcies.

Vaig poder obtenir un recordatori d'aquest acte que encara guardo i

n'adjunto una fotocòpia a aquest escrit.

En l'esmentat recordatori hi ha una reflexió de Pla sobre l'estat de pecat que escriví al *Quadern gris* i que m'agrada molt.

Quan va complir els 80 anys es féu una petita festa al mas Pla. El meu fill Ricard hi fou present per fer un reportatge fotogràfic per comanda de "la Caixa"; vam lliurar fotos i els negatius i sento no poder mostrar-ne alguna.

En Pla ha estat molt polèmic al voltant del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, el qual no li ha estat mai concedit. Tots tenim defectes i qualitats que ens hem d'acceptar. I jo dic: gràcies, Josep Pla.

J. C. RIERA

«L'estat permanent de l'home és el pecat. (Lector: no precipiteu, si us plau, el comentari.) En la vida —em sembla— es pot acceptar aquest fet o tenir alguna pretensió a la puresa. Però sortir del pecat és impossible. Tan impossible com sortir de la injustícia. Si hom tracta de sortir del pecat, poden succeir dues coses: no acabar-ne de sortir pel contrapès del pecat o creure's haver-ne sortit sense ésser veritat, sense ésser cert i convertir-se, llavors, en un ésser fals i hipòcrita, capaç de fer qualsevol enormitat en nom de la puresa fingida. Considerar-se tothora un pecador sinistre pot donar una certa esperança d'arribar a la humilitat i la discreció. Espero que aquesta convicció no m'abandonarà en el curs de la meua vida. És l'única esperança que tinc.»

Josep Pla, *El quadern gris*, pàg. 459-460.

Aquesta esperança manifestada l'any 1919, no l'ha abandonat mai i fou ratificada el 27 de gener de 1981, dia en què rebé el viàtic i la unció dels malalts, sagrament que li ha estat administrat novament el 21 d'abril del mateix any, encara en ple coneixement.

Homenatge a Josep Pla

Nois de l'Empordanet,
noies de Palafrugell,
si un estranger enamorat
de la teva llengua catalana
us diu aquesta endevinalla,
què li respondreu?
¿Coneixeu un home amable,
nascut al país del suro,
quasi a la primavera, segle passat,
mort a Llofriu, segle d'avui,
de reputació literària més que famosa,
medalla d'or de la Generalitat
l'any mil nou-cents vuitanta,
al seu cap sovint una boina,
als llavis sempre un somriure,
l'esguard de vegades burlador
però mai dolent, un senyor

que del seu Empordà
tots els raconets coneixia
com ningú altre,
que amb paraules precises
en els seus escrits descrivia
els pobladors, la gent que anava
d'un poble a l'altre,
que manejava la llengua catalana
amb tan gran perícia?
Nois i noies, segur que el coneixeu,
car un senyor català del qual us parlo,
no n'hi ha dos, n'hi ha només u
i que a més hauria estat l'amic
del nostre racó poètic,
puix que és Josep Pla que es diu.

RICARD VANEUKEM

Gastronomia

Patronat de Turisme: I Mostra Gastronòmica a Begur

El Patronat Municipal de Turisme, amb la participació voluntària de deu restaurants de Begur, ha organitzat enguany la Primera Mostra Gastronòmica del Peix de Roca, que es durà a terme des del 20 de març fins al 15 de juny. Aquesta iniciativa que compta amb el suport d'algunes col·laboracions econòmiques, té com a objectius la promoció de Begur i dels

restaurants participants, i donar a conèixer el peix de roca, tan típic de la nostra costa. La mostra s'inaugurà

el dia 20 de març a les 12 del migdia, a la platja de sa Tuna, amb una conferència de Jaume Fàbrega.

La platja de sa Tuna serà l'escenari, el dia 20 de març, de la inauguració de la I Mostra Gastronòmica a Begur.

L'any Pla i Begur

El municipi de Begur participarà activament, al llarg de l'any, en diversos actes commemoratius del centenari del naixement de l'escriptor Josep Pla. Com és lògic, i atès l'estret lligam entre Josep Pla i Begur, que ha quedat reflectit en nombrosos passatges de l'obra de l'escriptor empordanès, Begur vol retre-li el seu particular homenatge i afegir-se, així, a l'anomenat "Any Pla".

Els actes previstos a Begur en record de Josep Pla són:

20 de març. Platja de sa Tuna: Conferència de l'historiador i expert en temes culinaris Jaume Fàbrega, amb el títol "Josep Pla: el peix i Begur". L'acte s'inscriu en el context

de la inauguració de la I Mostra Gastronòmica a Begur, "La cuina de Begur: el peix de roca".

11 de setembre. Diada Nacional de Catalunya. Centre Cultural Escoles Velles: Conferència de l'escriptor i periodista Xavier Febrés al voltant del tema "Josep Pla i Begur".

Del 4 al 19 d'octubre. Sala d'Exposicions Municipal. Exposició fotogràfica sobre Josep Pla, organitzada pel Col·legi de Periodistes de Catalunya.

A més, *Es Pedrís Llarg* publicarà –de fet, en el present número ja en publica– diversos articles sobre Josep Pla.

L'any Pla i la biblioteca Salvador Raurich

El dia 1 de gener a Sant Sebastià va rebre, com a bateig, els primers raigs de sol de l'any la celebració del centenari del naixement de Josep Pla.

Una iniciativa interessant i plena d'esdeveniments ja és en marxa. La biblioteca Salvador Raurich també ha volgut pujar, de forma molt modesta, al tren de "L'any Pla".

Hem organitzat una mostra per tal de difondre l'obra del genial escriptor, de la qual disposem i hem editat una guia d'aquest material a la qual hem afegit uns fragments dels escrits de Pla referents a les nostres contrades: Begur del llibre *Caps i puntes* i un fragment d'itinerari planià que va de cala de Cabres fins a sa Riera, extret del llibre *Pla, de viatge*.

ROSA VILÀ

Mostra planiana a la Biblioteca de Begur.